

Advocaten kunnen in ethisch netelige situaties belanden. Hoe gaan ze dan te werk? Hoe denken ze over hun normen en waarden? Joseph van Appia: 'Ik ben streng voor mezelf en heb snel het gevoel dat ik het niet goed doe.'

Daniela Hooghiemstra

journalist

Kantoor: Van Appia & Van der Lee advocaten

36 jaar

Niet getrouwd, geen kinderen

Wat was uw belangrijkste zaak tot dusver?

De vrijspraak voor een afwasser op Schiphol die er door zijn baas van werd beschuldigd 16 kilo cocaïne een bar binnen te hebben gesmokkeld. De baas werd tijdens het verhoor bij de rechter-commissaris ontmaskerd als uiterst rancuneus en leugenachtig. Er was vijf jaar tegen mijn cliënt geëist, maar hij werd door zowel de rechtbank als het hof vrijgesproken.

Gelooft u in God?

Ja. Ik ben joods opgevoed. Tot mijn 16e jaar heb ik alle regels uit het Oude Testament nageleefd. Mijn vader, die uit Ghana komt, was katholiek. Hij ontmoette mijn joodse moeder tijdens zijn studie in Engeland en is joods geworden. Ik heb de eerste twee jaar van mijn leven in Ghana gewoond, daarna in Israël, toen weer in Ghana en daarna in Engeland. Op kostschool in Engeland kwam ik in aanraking met andere culturen, waardoor ik mijn geloof ging relativiseren. Ik raakte een beetje uit het oog van mijn streng gelovige joodse moeder, had geen zin meer in al die regels. Ik at niet meer kosjer, dat kon niet eens op die kostschool. Mijn moeder zag met lede ogen aan dat mijn geloof door deze nieuwe invloeden in het slop dreigde te raken, maar vond een goede schoolopleiding toch belangrijker dan strikte naleving van onze religie. Tegenwoordig geloof ik nog wel, maar op een eclectische manier. Veel van mijn geloof is daardoor verloren gegaan. Laatst merkte ik bijvoorbeeld dat ik de meeste liederen uit mijn jeugd ben vergeten. Ik vier nog wel joods Pasen, maar dat is meer cultureel dan religieus.

Stelt u zich voor- en nadat u handelt terugkerend morele vragen?

Als mijn handelen in dreigt te druisen tegen mijn geloofsovertuiging, geeft dat wel reden tot reflectie. Regels als respect voor ouderen, niet stelen, zorgen voor anderen, vormen voor mij een leidraad. In het joodse geloof is monogamie de norm. Daar hou ik mij ook aan. Anderzijds staan mijn eigen gedachten de naleving van mijn religie soms in de weg. Als ik als jurist kijk naar de joodse afspraken over het huwelijk bijvoorbeeld, komen die mij vreemd voor. Het is een eenzijdig contract, dat alleen door de man wordt ondertekend. Dat is natuurlijk raar. Mijn moeder vindt homoseksualiteit een probleem vanwege haar religie. Maar in mijn ogen heeft homoseksualiteit altijd bestaan en kan het dus ook geen zonde zijn. Ik ben 36 en nog niet getrouwd, dus daarmee een beetje 'verdacht'. Ik ben niet homoseksueel, maar heb er ook geen enkel bezwaar tegen als anderen dat wel zijn. Ik ben de ware gewoon nog niet tegengekomen. Maar ik zie er niets in om maar te trouwen omdat dat volgens mijn geloof nu eenmaal de norm is.

Betrapt u zichzelf vaak op onvolkomenheden?

Ik ben streng voor mijzelf en heb snel het gevoel dat ik het niet goed doe. Ik ben gedisciplineerd: niet zeuren maar doen. Omdat ik altijd iedereen tevreden wil stellen, maak ik wel eens afspraken die ik niet kan nakomen. Ik heb een grote vriendenkring en blijf niet altijd in staat om iedereen op zijn wenken te bedienen.

Wanneer voelde u zich voor het laatst schuldig?

Toen ik een afspraak met een vriendin in een restaurant glad vergeten was.

Bent u vaak bezig met het recenseren van uw eigen gedrag?

Vaak zijn anderen mij voor. Tijdens mijn advocatenstage hebben mijn patronen, Ipo de Vos en Edmund van Gils, mij er vaak op geattendeerd dat ik te veel hooi op mijn vork nam, waardoor ik niet in staat was alles

goed af te maken. Ik ben zeer ambitieus. Dat zit in mijn opvoeding.

Heeft u respect voor uw vader en moeder?

Vanzelfsprekend. Mijn vader is hertrouwd met een joodse vrouw in Israël en werkt nu als kok in Engeland. Mijn moeder is hertrouwd met een Nederlander, vandaar dat ik mijn rechtenstudie hier heb gedaan. Je zou kunnen zeggen dat ik door mijn moeder ben gelanceerd om iets te bereiken. Ik doe het ook allemaal gedeeltelijk voor haar. Zij is gelukkig heel trots op mij en ik ben haar dankbaar dat zij mij zo heeft gestimuleerd.

Met welke regels bent u opgevoed?

Respect voor andermans goederen, goed je best doen, respect hebben voor ouderen. Ouderen moeten door de familie worden verzorgd als ze niet meer voor zichzelf kunnen zorgen.

Bent u tevreden met wie u bent geworden?

Die vraag komt te vroeg. Het is nog lang niet klaar.

Heeft u wel eens iemand geslagen, verbaal vernederd, bedrogen?

Ik heb nooit geslagen of verbaal vernederd. In een bepaalde aangelegenheid ben ik wel misleidend bezig geweest. Ik heb daar grote moeite mee gehad. In een goed gesprek ben ik er gelukkig uitgekomen. Het was eenmalig.

Was u zelf degene die dat bedrog opbiechtte?

Ik zeg er verder niets over.

Vindt u overspel een zonde?

Ja, mijn geloof brengt dat met zich mee. De vrouw heeft in het joodse geloof een belangrijke rol. Haar bedrieg je niet. Ik wil mij daar graag aan houden.

Hoe vaak raakt u door een zaak persoonlijk in gewetensnood?

Zolang het maar geen personen uit mijn nabije omgeving betreft, heb ik nergens moeite mee. Ik bekijk het professioneel. In het begin was ik emotioneler dan nu. Ik herinner mij een moordzaak waarbij een man door zijn hoofd was geschoten en de daders

Foto: Ineke Oostveen

het lijk in stukken hadden gesneden. Veel lichaamsdelen zijn nooit teruggevonden. Toen ik de foto's bekeek van het hoofd, dat op tafel was gezet net als een varkenskop, had ik daar grote moeite mee. Inmiddels heb ik al zoveel fotos van lijken gezien, dat ik het kan zien als een gewoon onderdeel van het dossier. Iemand moet die zaak toch doen. Mijn grootvader, die advocaat was in Ghana, heeft mij verteld dat advocaten daar altijd met hun gezicht naar beneden worden begraven. Het is in Ghana namelijk gebruik om de dode op te baren en er omheen te gaan staan zodat hij goedheid naar de menigte kan uitstralen. Van advocaten wordt verondersteld dat zij zoveel narigheid hebben gezien en/of veroorzaakt en zoveel

hebben gelogen, dat van goede uitstraling geen sprake kan zijn. Daarom liggen zij met hun gezicht naar beneden.

Kunt u die gedachte volgen?

Nee. Het getuigt van onbegrip van de massa voor het vak van advocaat. Als ik een mensensmokkelaar vrij krijg omdat het Openbaar Ministerie fouten heeft gemaakt, draag ik bij aan het instandhouden van een goed rechtsstelsel. Daar gaat het om. Zodra ik de rechtszaal uitkom, hou ik mij niet meer bezig met wat die mensensmokkelaar vervolgens weer gaat doen. En, overigens, het gaat natuurlijk niet om een mensensmokkelaar, maar om een verdachte van mensensmokkel.

U kunt een gevaarlijke moordenaar vrij krijgen. Aarzelt u?

Geen moment.

Kunt u zich situaties voorstellen waarin u uw beroepsgeheim moet schenden?

Nee. Het is de belangrijkste pijler van ons beroep.

Kunt u bevriend zijn met iemand die een moord heeft gepleegd?

Ik omring mij altijd met veel mensen, dat verrijkt mijn leven. Met het beëindigen van een vriendschap heb ik hoe dan ook de grootste moeite. Dat doe je gewoon niet. Ik word ook bijna nooit boos op anderen. Ik vind het belangrijk dat men mij aardig vindt.

Omdat u zo'n goed advocaat bent, nodigt koningin Beatrix u uit voor een intiem diner. Ook Jorge Zorreguieta staat op de gastenlijst. Wat doet u?

De koningin nodigt uit, niet ik. Het Koninklijk Huis is een prachtig instituut. De eenheid en de rust die het uitstraalt, heeft het land nodig. De uitnodiging is voor mij de ultieme eer met een klein minpuntje. Ik ga.

Heeft u wel eens het gevoel dat u macht heeft over anderen?

Nee. Integendeel. Mijn agenda wordt door anderen bepaald. Ik word soms geleefd. ●

Ethisch peil: 7,5

Aan de basis van het normen- en waardenkader van Van Appia ligt een mengmoes van culturen. Door de verschillende invloeden die hij in zijn leven heeft ondergaan, is hij gedwongen om steeds opnieuw morele keuzes te maken. Dat zorgt voor verwarring, maar scherpt ook zijn geweten. Dat de wensen van zijn omgeving voor hem een leidraad zijn, getuigt van een zekere richtingloosheid, maar ook van aanpassingsvermogen. Al met al blijkt die loyaliteit aan zijn omgeving een stevig kompas. Daarom een 7,5.